

Psalm 92:6-16
Joh. 11:55 - 12:13

De zalving te Betanië

①

Broeder en Zuster in de Heer,

→ Jezus leefde in de tijd dat de Romeinen overal rond de Middellandse Zee de "Pax Romana" aan het vestigen waren of gevestigd hadden. Dit rijk strekte zich uit van Iberia (Spanje) tot Syrië.

- Israëel, dat aan de oostkant van de Middellandse Zee ligt, ontsnapte niet aan deze bezetting. De Romeinen hadden het echter blijvend moeilijk met de Israëlieten, en vaak traden zij op met de scherpste van het zwaard. Vaak zijn er opstootjes of rellen. De "Zeloten" zijn een groep actieve Joodse "vrijheidsstrijders", die de handelingen van de Romeinen nauwkeurig in het oog hielden, en die scherp en bloedig konden ageren tegen de bezetters. X Over een mensenveten maakte men geen drukte... Er vielen doden; er kwamen terechtstellingen;

→ Ook het godsdienstbeleid van de Israëlieten baarde de Romeinen zorgen. Dat godsdienstbeleid was weliswaar geworden tot een kale, wetmatige, en vaak liefdeloos cruitziende karikatuur van wat de Heer in Zijn liefde en in Zijn goedertierenheid bedoelde. In meerderheid hielden de Joden daaraan vast, want hun godsdienst was voor hen een groot stuk van hun identiteit. En daarbij leefde bij hen de gedachte, diepgeworteld en bijna als iets geheimzinnigs, de gedachte dat er ooit een groot koning en verlosser zou komen.

X
Men belandde in
een opaal van
geweld

X
ingehouden
woorde

De Romeinen hadden het moeilijk daarmee.

Op veel Joodse gezichten was verzet af te lezen, of onderdrukte wraakgevoelens, of....

De spanning steeg in Israël. De opstootjes werden heviger....

Jezus.... wandelde daar tussendoor...

Over Hem kon in die dagen iedereen wel iets zeggen...

- „Dat was de man die de knecht van de Romeinse honderdman genas...”
- „Dat was de man die naar Zacheus toe ging, en naar nog andere tollenaars....”
- „Dat was de man die zich ophield met bedelaars en kreupelen, en blinden, en bezetenen....”
- „Dat was de man die woordenwisseling aandurfde met de farizeeërs en de schriftgeleerden....”
- „Dat was de man die verdraagzaamheid en liefde predikte, en van wie gezegd werd dat Hij koning over Israël zou worden....”

- Zowel de Romeinse overheid als de schriftgeleerden en de farizeeën zaten vervuld met de grote aanhang die Hij had: Het volk „hing Hem aan de lippen”....

- De Romeinse overheid wilde die toestand van spanning maar liefst ontzenuwen:
- De aanhang van de Rabbi van Nazareth breken....
- De Rabbi zelf gevangenzetten of doden....
- De Joodse godsdiensttradities aan banden leggen....

(Sadduceën)

Joh. 11: 50

Opmerkelijk is op dat ogenblik de uitspraak van een zekere **Kajafas**, hogepriester uit de Joden, een gewiekste kerel:

Joh. 11: 57

„Gij weet niets, en gij beseft niet dat het in uw belang is, dat één mens sterft voor het volk, en niet het gehele volk verloren gaat“. Men beraadslaagt Hem te doden: Er werd gebod gegeven, dat, zo iemand wist waar Hij was, hij het te kennen zou geven, opdat zij Hem zouden grijpen.

- Vanaf dat ogenblik kon Jezus zich niet meer vrij tussen de mensen bewegen.

Maar intussen kan niemand om Jezus heen:

„Wie zegt gij dat Ik ben?“ - Nog is er getuigenis, nog worden mensen geraakt door getuigenis.

- Ook wij, meer dan twintig eeuwen verder, kunnen niet om Hem heen! - Hij is er!

„Wie zegt gij dat Ik ben?“

„Gij zijt de Zoon van de levende God“.

„De Koning van Israël“....

- Iedereen spreekt van Hem. Iedereen wordt in zijn binnenste aangesproken, bewogen, of gedreven tot het nemen van standpunt of stelling. Iedereen moet kiezen, eventueel zijn bangheid afleggen.

„Jezus, de Opstanding en het leven“. - Dat leert ons het verhaal van de Opwekking van **Lazarus**. Deze tekst staat even vóór het verhaal van „de zalving te Betanië“.

- **B**ok de spanning rond de Persoon van Jezus Christus steeg. Na de uitspraak van Kajafas begaf Jezus zich eerst naar Efraïm, en dan naar het huis van Maria van Bethanië.

Simeon

→ ontmoet
M. v. Betanië

- De tekst „de zalving te Betanië” tekent die spanning uit, die er is rond Jezus, en wordt gesymboliseerd door twee tegenpolen:
- Maria van Betanië en Judas, de discipel die hem verraden zou.
- Maria, of het liefdevolle „ja” tegen Jezus, en Judas Iskariot, of het beredenerende „ja” tegen de wereld.

Wat ons nieuwsgierig maakt, gemeente, is wat er in het hart van die twee mensen gebeurd is om tot zulk handelen of om tot zulke uitspraken te komen.

Het hart: dat is het centrum van ontvankelijkheden van allerlei aard. Wij zeggen soms: „het doet pijn”... ofwel we zeggen: „We laten het aan ons hart niet komen...”

- De mens verwerkt in zijn hart wat hem aan goed of kwaad overkomt: liefde, vrolijkheid, goedheid, smart, verslagenheid, zachtmoedigheid...
- In zijn hart leeft de mens het leven.
- En... „het hart is de beramer van plannen”... Als er te lezen staat dat God „nieren en hart doorzoekt”, dan kent Hij alle verborgen plannen en impulsen.

- **Maria van Betanië**: haar handelen spreekt van de grootste liefde.
- **"Liefde ziet scherp."** ("Als men zegt dat liefde blind is, dan geloof ik daar niet in; Verliefdheid kan even blind zijn; (denkt aan een stel jonge mensen) maar verliefdheid kan overgaan in ware liefde, die dan veel aankan...")
 - **Liefde ziet scherp.** En Maria, **kennende de geest die rondwaarde** in Israël; kennende ook de spanning die rond de Persoon van Jezus Christus was, **zag het sterven van Jezus aankomen.** Zoals iemand aan de ogen en aan het gedrag van een genegen iemand zal zien dat er iets ongewoons aan 't gebeuren is.
 - **Daar hebben wij van die nardusolie gelezen.** kostbaar, goedge
Bij Maria van Betanië was het bezit van de nardusolie **alleen maar zinvol** om ze **aan Jezus** te besteden: **De meest kostbare zalving vóór de meest verschrikkelijke dood.**
 - **Maria, de meest getypeerde mevrouw uit het N.T., wilde aan de Heer Jezus nog zoveel geven als mogelijk was.**
 - **In het N.T. werd zij getypeerd als "geduldig, gelovig, met aandacht en toewijding; een vrouw vol innige en tedere aanhankelijkheid".**
"Maria dan, genomen hebbende een pond zalf van onvervalste, zeer kostbare nardus, heeft de voeten van Jezus gezalfd, en met haar haren zijn voeten afgedroogd; en het huis werd vervuld van de reuk der zalf".

Nardusolie is een heel kostbaar goedje. **De** nardusplant, waar de olie aan onttrokken is, groeit in Indië, in het hoge Himalaya-massief.

- **De prijs**, die Judas voorstelde, is **zeer hoog**, en **stemt tot nadenken**: 300 penningen of „denariën“.
- **Dat** komt ongeveer overeen (val nu niet omver) met het jaarloon van een arbeider....
- **Dus**, wij kunnen zeggen: de nardus was voor die vrouw „voorwerp van levensinzet“.
- **Maria gaf het beste** wat te koop is: **een koninklijke zalving**. En zij droogde de voeten van de Heer af met haar haren: **Dat is een daad van nederigheid**.
- **Daarvoor** moest zij haar haarvlechten losmaken. Een vrouw, die voor iemand haar haarvlechten losmaakt, geeft met dat gebaar te kennen dat ze voor die persoon alle eer wil missen. Een dame zou zo iets anders in het bijzijn van anderen nooit doen.
- **Maria was gul en vrijgevig**. Als 't voor haar Heer was, was de hoeveelheid kostbare nardus onbelangrijk. **Bijna kwistig** sprong zij ermee om „....en de geur van de mirre verspreidde zich door het hele huis....“

Maar nu neemt het verhaal een wending.

- **Na** de beschrijving van dat liefdevolle gebaar van Maria, dat „ik wil U alles geven“, komt **rauw en beredenerend**, en ook **leugenachtigheid inhoudende**, de **uitspraak** van Judas Iskariot.
- **De** gelijklopende verhalen in het Markusevangelie en in het Matteusevangelie zijn ophelderend:

Mrk 14: 4

„En sommigen spraken verontwaardigd tot elkander... tot elkander“... **NIET** tot Maria....

- Menselijk is dat... Niemand wilde of durfde ervoor uitkomen hoe „kwistig“ hij dat gebaar vond... „...en zij waren zeer verstoord tegen haar“...

Mrk 14:5

- „Verstoord“. Judas, en hier krijgen wij eens te meer de indruk dat hij het was, die bij de discipelen de materiele lakens uitdeelde, deze nam het woord.

Joh 12:4-6

Judas vroeg zich niet eens af aan wie die kostbare zalf toebehoorde....

X „Maria, waarom verkoopt gij deze zalf niet voor ... om deze aan de armen te geven?“

„Zo zeide dan een van zijn discipelen, namelijk Judas, Simons zoon, Iskariot, die Hem verraden zou: „Waarom is deze zalf niet verkocht voor driehonderd penningen, en aan de armen gegeven?“ En dit zeide hij, niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was, en de beurs had, en „droeg“ hetgeen gegeven werd.“

Eigenlijk vinden wij dat een heel onbeleefde, en bovendien „koude“ opmerking van Judas.

Judas had onmiddellijk gezien dat hij „zaken“ had kunnen doen. Hij had er al een prijskaartje voor bedacht.

- Dat discipelen op aanstoken van Judas dat kwalijk nemen is duidelijk. Hij wilde de waarheid van zijn bedoelingen bedekken door bijval te zoeken bij zijn collega-discipelen.

→ **Wie was eigenlijk Judas Iskariot?**

- Hij wordt genoemd naar zijn plaats van afkomst: Keriath; in het zuiden van Juda.
- Keriath was een plaats waar veel edelmannen een landgoed hadden. Rijke streek!
- Judas was een voornaam iemand, die met centen wist om te springen.

- Zo iemand, en dan vooral met de verantwoordelijkheid voor het geld, **wordt niet gauw tegengesproken.**
- Judas was dus **geen** Gallileeër zoals de andere discipelen; **Hij** zou bij de apostelen de **enige Judeeër** geweest zijn...

- Judas... had verkeerd gegokt.** **Net** als veel anderen, waaronder aanvankelijk ook discipelen, verwachtte hij een aards Messiaans koninkrijk, en wilde hij, beredenerend alsdat hij was, daar een belangrijke plaats. **Was** het op grond daarvan dat hij zich bij Jezus aangesloten had?
- **Bij** de andere discipelen hebben die "dromen" van een aards-Messiaans koninkrijk weggeëbt, en plaats gemaakt voor liefde tot Jezus.
 - **Was** het dan zelfzucht die hem bij Jezus hield? Judas wilde uit de situatie **nog zoveel ontnemen als hij kon....**
 - **Zou** de apostel Johannes de enige geweest zijn die op dat ogenblik de bedoelingen van Judas doorzag?
 - **Johannes** schrijft met een trieste, maar ook met een verrassend nuchtere kijk op de zaken, en gezien het "drama van de kruisiging" dat zich aan het ontwikkelen was, ... "dat hij (Judas) een dief was en als beheerder der kas de inkomsten wegnam..."
 - **Judas** zag zijn geldgierigheid ontdekt....
 - **Judas...** is heengegaan.
 - **Judas** had wellicht opeens begrepen: **dit is**

een zalving ten dode. Wat hier gebeurt, gebeurt uit liefde. Een geweldige strijd speelt zich af in zijn binnenste. Jezus zal sterven, en wordt dus geen aards koning. Dus hij geen minister van financiën... En de duivel fluistert: „kies dan maar voor de andere partij“...

- Tot eigen ontzetting leert Judas dat het werk, en de genadewerken van de Heer spijs alles, en spijs Judas' bevoegdheden, doorgang vinden, zoals de Here bepaalt.

→ Volgens het gebod der overpriesters was iedere Jood verplicht tot verraad van Jezus. (Joh. 11:57)

- Maar dat een discipel dat deed, dat was voor hen iets bijzonders. Dat gaf de hele zaak een speciaal „cachet“.

Lukas 22:5

- Wij lezen het volgende: „En zij verblijdden zich, en kwamen overeen hem geld te geven, en hij stemde daarmee in, en zocht een goede gelegenheid om Hem, buiten de schare om, aan hen over te leveren“.

Zach. 11:12

- Geen van de overpriesters en schriftgeleerden, kennende de profetie van Zacharia, wilde bedenken dat deze profetie in vervulling ging. Zacharia had inderdaad daarop geprofeteerd. Jezus werd verraden voor dertig zilverlingen. Dat is ong. $\frac{1}{3}$ van de prijs van het offer van Maria.

→ Gemeente, waarom zou Gods Woord ^{ons} een zo scherp, hemelsgroot contrast voor ogen stellen, ~~net vóór~~ de verhalen van de kruisiging? Contrast, voorgesteld in de personen van Maria en Judas Iskariot?

Ik zei reeds : in Israël is de spanning voor iedereen voelbaar. **Iedereen** wilde de bezetting van de Romeinen breken. **Maar** ook omtrent de Persoon van Jezus werd de spanning groter. **Het „ja“** of **„neen“** werd duidelijker. **De uitspraken** werden driester. **Iedereen moest stelling nemen.** - **Maria** van Betanië en Judas Iskariot: twee tegenpolen.

- Van Judas weten wij dat hij hoorde de woorden van de Messias, dat hij uitgezonden werd, net als de andere discipelen, dat hij prediking en wellicht ook wonderen deed.
- **Maar** was hij in zijn hart niet verre van Jezus? En wij denken na :
 - **Hoe** kon Jezus Judas tot apostel kiezen?
 - **Hoe** kon Jezus hem bij Zich houden?
 - **Hoe** kon Jezus hem de beurs toevertrouwen?

→ Verdere ontwikkelingen der gebeurtenissen tonen aan dat God, en met name hier de Zoon Jezus Christus, aan Judas tot in de allerlaatste ogenblikken de kans geeft tot inzicht en bekering. **En zo doet Hij ook heden met ons.**

- **Wat** van onzuivere argumenten heeft de mens om Jezus aan het kruis te brengen?
- **Onreinheid** is in het hart der mensen. **Maar** in datzelfde mensenhart kan door de Heiland liefde bewerkt worden.
- **Hij** was de Eerste die ons liefhad. **Hoeveel** of hoe weinig besef Maria van die liefde had: „Gnvolkomen“ was haar besef.

maar:

zij geloofde erin. Zij geloofde erin dat de missie van Jezus **door onpeilbare liefde gemotiveerd was**, en zij stelde een geloofsdaad: **Alles**, haar leven, tot zelfs haar kostbaarste bezitting toe, had zij **alleen maar in functie** van haar Heiland. X

L 628:

"Mijn al dat is 't
wat Gy als dank
verwacht"...

X en: kan zwak
zijn,

→ **Mijn broeder en zuster, Gods liefde is een overweldigende heerlijkheid**, en wij, als gemeente, staan er **middenin**. **Aardse liefde**: dat kan een sprookje zijn, X want de mens is onvolmaakt.

- **Gods liefde is onverbrekkelijk en nooit loslatend**, waaruit wij **nooit** nog gescheiden kunnen worden.

→ **Zou onze wederliefde niet de meest kostbare nardusgeur voor Hem zijn?**

- **De nardusolie, aan Jezus besteed, was geen verspilling. - God zegent rijkelijk.**
- **Nooit hoeven wij weerhoudend te zijn in Zijn dienst.**

→ **En zo, gemeente, kunnen wij bidden om wijsheid en besef, omtrent alles wat God ons toevertrouwt. Geenszins om het te versjacheren, maar om het te gebruiken en te hanteren tot eer van de Heilige Israëls.**

Amen.